

Яніцька Інна Анатоліївна,
к.ю.н., доцент кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЄДИНОЇ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ «ДІТИ» ТА СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННОГО ПРАВОСУДДЯ

Розвиток цифрового інформаційного середовища надає широке коло можливостей для оптимізації та вдосконалення роботи органів державної влади. Одним із важливих секторів електронного урядування на сьогодні є система електронного правосуддя.

Процес інформатизації всіх сфер суспільного життя в Україні стартував з моменту прийняття Закону України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» від 9 січня 2007 р. № 537-V. З 2013 р. В Україні діє Концепція галузевої програми інформатизації судів загальної юрисдикції та інших установ судової системи, яка була погоджена у рамках Національної програми інформатизації [1]. З метою реалізації положень Концепції наказом ДСА України від 7 вересня 2012 р. № 105 було затверджено тимчасовий регламент обміну електронними документами між судом та учасниками судового процесу [2], який визначає порядок подання учасниками судового процесу до суду документів в електронному вигляді, а також надсилання таким учасникам процесуальних документів в електронному вигляді паралельно з документами у паперовому вигляді відповідно до процесуального законодавства. Цим наказом було також визначено порядок реєстрації і роботи користувачів у системі, подання та отримання судом електронних документів, а також надсилання документів користувачу.

Слід враховувати, що система електронного правосуддя не є ізольованою і знаходиться у динамічній взаємодії з іншими елементами системи. На сьогодні необхідними є кроки, спрямовані на доопрацювання функціональних зв'язків, зокрема, з існуючою Єдиною інформаційно-аналітичною системою «Діти», яка містить банк даних про дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, і сім'ї потенційних усиновлювачів, опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів.

У 2005 році відповідно у зв'язку з необхідністю удосконалення соціального захисту дітей, реалізації їх права на здоровий розвиток та сімейне виховання, підвищення ефективності діяльності органів виконавчої влади, запровадження в Україні єдиного електронно-статистичного обліку

(Єдиного банку даних) дітей названої категорії було затверджено Порядок ведення банку даних про дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування [3].

Банк даних про дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, було визначено, як цілісну автоматизовану електронно-інформаційну систему збору матеріалів, сформованих на рівні сільської (селищної) ради, районної (міської), обласної служб у справах неповнолітніх, Міністерства України у справах молоді та спорту щодо дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, з метою удосконалення їх соціального захисту, підвищення ефективності діяльності центральних, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в інтересах таких дітей, а також даних про громадян, які мають бажання взяти дітей на виховання в сім'ю.

Згодом, у 2007 році було затверджено порядок ведення Єдиного електронного банку даних дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, і громадян, які бажають взяти їх на виховання, та порядок ведення Єдиного електронного банку даних дітей, які опинились у складних життєвих обставинах [4]. Цей банк даних визначався вже не тільки як єдина інформаційна, але й як єдина аналітична електронна система обліку дітей зазначених категорій та громадян, які виявили бажання взяти дитину на виховання.

Вже у 2008 році було затверджено не тільки Порядок ведення Єдиного електронного банку даних про дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, і сім'ї потенційних усиновлювачів, опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів; Порядок ведення Єдиного електронного банку даних дітей, які опинились у складних життєвих обставинах, але й форму електронної обліково-статистичної картки дитини та форму електронної реєстраційної картки кандидатів в усиновлювачі.

І нарешті у 2015 році було затверджено новий Порядок ведення банку даних про дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, і сім'ї потенційних усиновлювачів, опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів та форму електронної обліково-статистичної картки дитини; форму електронної обліково-статистичної картки кандидата, який бажає взяти на виховання у свою сім'ю дитину-сироту, дитину, позбавлену батьківського піклування (кандидатів в усиновлювачі, потенційних опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів) [5]. Слід звернути увагу на те, що вже у самому документі більш розлого розкрито функціонал означеної бази даних (Банку даних). При цьому в Наказі Мінсоцполітики від 28.12.2015 № 1256 вказано, що Банк даних ведеться в Єдиній інформаційно-аналітичній системі «Діти»

відповідно до ст.ст. 13, 14 ЗУ «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування».

Єдина інформаційно-аналітична система «Діти» єдина організаційно-технічна, інформаційно-аналітична система, призначена для накопичення, зберігання, обліку, пошуку та використання даних про дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, кандидатів в усиновлювачі, опікуни, піклувальники, прийомні батьки, батьки-вихователі та усиновлювачів, опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів.

У 2016 році було затверджено Порядок обробки персональних даних у базі персональних даних і в Єдиній інформаційно-аналітичній системі «Діти» [6]. Було визначено, що при здійсненні обліку дітей, які залишилися без батьківського піклування, дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування відомості про дитину вносяться до Банку даних користувачами місцевого рівня на підставі наказу відповідної служби у справах дітей про взяття на первинний облік дітей, які залишилися без батьківського піклування, дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, в день видання наказу. При цьому дані про дитину вносяться до електронної облікової картки дитини виключно на підставі оригіналів документів.

Таким чином, можна констатувати, що останніми роками відбулись достатньо динамічні зміни при вдосконаленні функціонування Банку даних про дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, і сім'ї потенційних усиновлювачів, опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів. При цьому обґрунтованим було б доопрацювати деякі моменти у функціонуванні даної бази даних з огляду на необхідність узгодити накопичення юридичних фактів при судовому встановленні опіки (піклування) над дітьми, позбавленими батьківського піклування. Адже на сьогодні в судовому порядку опіка (піклування) над дитиною, позбавленою батьківського піклування, встановлюється фактично до того, як їй буде надано офіційний статус дитини, позбавленої батьківського піклування [7]. Зокрема, доцільно у розглянутому випадку надати суду повноваження зобов'язати відповідний орган опіки і піклування надати дитині статус дитини, позбавленої батьківського піклування, з подальшою передачею цієї інформації відповідній службі у справах дітей задля занесення цих даних до Банку даних. При цьому рішення суду щодо встановлення опіки (піклування) над дітьми, позбавленими батьківського піклування, повинно набирати законної сили лише після занесення даних до Банку даних про дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, і сім'ї потенційних усиновлювачів, опікунів, піклувальників,

прийомних батьків, батьків-вихователів, а також у електронну обліково-статистичну картку дитини та обліково-статистичну картку кандидата, який бажає взяти на виховання у свою сім'ю дитину-сироту, дитину, позбавлену батьківського піклування. Суд повинен бути сповіщений про здійснені заходи у зворотньому порядку.

Література:

1. Бринцев О. В. «Електронний суд» в Україні. досвід та перспективи : монографія / О. В. Бринцев. – Харків: Право, 2016. – 72 с. – (Серія «Інноваційне суспільство і розвиток законодавства»)

2. Тимчасовий регламент обміну електронними документами між судом та учасниками судового процесу : затверджено Наказом держ. суд. адміністрації України від 07.09.2012 №105 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ki.court.gov.ua/tu11/87/72/>

3. Про затвердження Порядку ведення банку даних про дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Мінмолодьспорт України; Наказ, Порядок від 29.07.2005 № 1466 // Офіційний вісник України. – 2005. – № 34, стор. 165, стаття 2088, код акту 33410/2005

4. Про ведення Єдиного електронного банку даних дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, і громадян, які бажають взяти їх на виховання, та Єдиного електронного банку даних дітей, які опинились у складних життєвих обставинах : Наказ Мінсім'ямолодьспорт України від 28.04.2007 № 1386 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 41. – стор. 332, стаття 1647

5. Про ведення банку даних про дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, і сім'ї потенційних усиновлювачів, опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів : Наказ Мінсоцполітики України від 28.12.2015 № 1256 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 27. – Стор. 100, стаття 1076

6. Про затвердження Порядку обробки персональних даних у базі персональних даних і в Єдиній інформаційно-аналітичній системі «Діти» : Наказ Мінсоцполітики України від 01.07.2016 № 717 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 64. – Стор. 150, стаття 2164

7. Яніцька І. А. Опіка і піклування як форма влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Інна Анатоліївна Яніцька; НУ «ОЮА» – Одеса, 2015. – 20 с.